

РОЗВИТОК САНАТОРНО-КУРОРТНОЇ СФЕРИ УКРАЇНИ

Як соціальне явище, туризм потребує наукового обґрунтування та теоретичного осмислення, в межах якого здійснюються різноманітні дослідження. Створення туристських послуг і товарів та їх реалізація є справою великої кількості галузей, підприємств, організацій, що спеціалізуються на виробництві та наданні певних послуг [2].

У зв'язку з погіршенням екологічних умов проживання, частими стресовими ситуаціями і старінням організму все більше людей потребує лікування в санаторно-курортних установах. Однак, низька платоспроможність вітчизняних громадян не сприяє потужному розвитку санаторно-курортних установ і залученню відпочиваючих. Платоспроможні вітчизняні громадяни бажають відпочивати та оздоровлюватися в курортних закладах іноземних країн.

На сьогоднішній день деякі вітчизняні курорти приватизовані, однак якість послуг таких закладів сильно відстає від європейських, при цьому ціни є завищеними. Так, як велике значення для іміджу курортного регіону має оцінка його Міжнародній системі оцінки якості - об'єктивної кількісної оцінки місцезнаходження курорту, зони відпочинку, засобів розміщення для туристів і рекреантів, санаторно-курортних, медичних послуг, а також послуг, що надаються підприємствами інфраструктури туристичної галузі регіону.

Санаторно-курортна справа в Україні є одним з найдавніших видів рекреації. Вітчизняні кліматичні курорти добре відомі.

Варто відзначити, що послуги санаторно-курортних закладів в Україні становлять майже 40% від загального обсягу діяльності туристської галузі. Країна має широку і різноманітну ресурсну базу, представлену майже всіма бальнеологічними типами мінеральних вод: вуглекислі; радонові; сульфідні; залізисті; бромні, йодо-бромні та йодні; кремністі; води з підвищеним вмістом органічних речовин; води без специфічних компонентів тощо. Грязьові курорти використовують торфові, мулові, сапропелеві грязі, значні запаси яких є в озерах та лиманах Одеської, Херсонської, Запорізької областей.

Україна має найбільші й найрізноманітніші в Центральній Європі запаси ресурсів для розвитку санаторно-курортного лікування, хоча їх використання не можна назвати ефективним. Більшість оздоровчих закладів становлять різноманітні заклади відпочинку переважно сезонної дії, розраховані на тривалий відпочинок протягом відпустки, але за кількістю оздоровлених (34 %) вони поступаються санаторіям (39%), які працюють цілорічно. Найбільша кількість рекреантів оздоровлюється на базах відпочинку в Миколаївській, Запорізькій, Київській, Одеській та Херсонській областях. [3]

Санаторна база значно рівномірніше розподілена по території країни. Найбільше закладів санаторного типу сконцентровано у Донецькій (16,1%), Одеській (10,5%) та Дніпропетровській (6,2%), а найменше у Чернівецькій (0,5%) та Тернопільській (0,6%) областях. Найбільшою популярністю користуються санаторні заклади Львівщини.

Сприятливі кліматичні умови для сезонних видів відпочинку зберігаються протягом 10-11 місяців, що дозволяє говорити про можливість практично цілорічного функціонування закладів. Найбільш сприятливі кліматичні умови в гірських районах України: Карпатах та кримських горах. При цьому в Карпатах найдоцільніше розвивати зимовий відпочинок, в Запорізькій літній відпочинок, а в Закарпатській області - цілорічний.

Україна має потужні запаси, одні з найбільших в Європі, серед яких найбільш цінними є мінеральні води і лікувальні грязі різних типів. Однак земля з такими цінними ресурсами належним чином не охороняється, в результаті чого спостерігається приватизація рекреаційних територій, їх нецільове використання. З метою запобігання таких негативних тенденцій повинна бути розроблена комплексна державна програма розвитку санаторно-курортної справи і рекреаційних територій.

Проведені дослідження потенціалу ринку лікувально-оздоровчого туризму в Україні та динаміка в'їзного туризму переконають в необхідності розробки стратегії розвитку курортних територій, регіональних програм системного розвитку і підтримки рекреаційних підприємств валеологічного типу, підвищення конкурентоспроможності санаторно-курортних послуг.

Отже, основні проблеми розвитку санаторно-курортної галузі в Україні зумовлені:

- відсутністю досконалого економічного механізму її діяльності;
- незабезпеченням комплексного розвитку курортних територій;
- зношеністю основних фондів;
- практичною відсутністю інвестицій;
- неефективним маркетингом;
- низьким рівнем менеджменту;
- неналежним обслуговуванням у санаторно-курортних закладах [1].

Реформування санаторно-курортної галузі повинне базуватися, з одного боку, на удосконаленні фінансово-економічних механізмів відтворення курортно-рекреаційного потенціалу, створенні доступного та ефективного ринку санаторно-курортних та оздоровчих послуг для максимального задоволення потреб населення, з іншого - на проведенні роздержавлення та приватизації санаторно-курортних закладів, заохочення конкуренції та оптимізації управління цими закладами.

З метою виходу на новий рівень розвитку санаторно-курортної галузі слід:

- створити економічні умови та нормативно-правову базу для забезпечення відтворення виробничо-економічного потенціалу курортів та їх природних лікувальних ресурсів;
- розробити та впровадити комплекс заходів з метою залучення інвестицій для розвитку курортів;

- забезпечити поступову прозору приватизацію оздоровчих та санаторно-курортних закладів (крім спеціалізованих санаторіїв), у першу чергу нерентабельних та тих, що перебувають в оренді;

- удосконалити організацію діяльності санаторно-курортних закладів, спрямовану на зменшення витрат з їх утримання та здешевлення вартості путівок.

Таким чином, комплексний підхід до формування сучасного ринку лікувально-оздоровчого туризму в Україні диктує необхідність вдосконалення нормативно-правової бази, що регулює правовідносини в сфері модернізації санаторно-курортного комплексу регіонів, системи оподаткування, вирішення питань власності, системи державного регулювання і підтримки туристської діяльності.

Список використаної літератури

1. Гнатів О.К. Проблеми розвитку вітчизняного туризму // Економіка України, №5, 2005, с.23-25.
2. Мальська М.П., Худо В.В., Цибух В.І. Основи туристичного бізнесу: Навч. посібник. - К: Центр навчальної літератури, 2004. - 272 с.
3. Пшеничных Ю. А. Технология поддержки принятия управленческих решений на основе комплексной оценки индустрии туризма в экономической системе. // Туризм: право и экономика. – 2013. – №3. – С. 20-25.